

Årsrapport 2018

Foto: S.V. Lillebjerka

Hemnes Museum

- avdeling i stiftelsen

Helgeland Museum

Innhold

Forord	Side	3
A. Formidling		3
A.1 Utstillinger og faglig formidling		3
Utstillinger		3
Faglig formidling		3
A.2 Pedagogisk virksomhet		3
Skoleopplegg og virksomhet rettet mot unger		3
Pedagogisk virksomhet rettet mot voksne		4
A.3 Publikumstiltak, arrangement, og lignende		4
A.4 Faglig formidling utenfor egen avdeling og publisering		4
A.5 bruk av anlegg utenom åpningstider/ikke i museets regi		4
Utleie av lokaler, bruk under festivaler, og lignende		4
Uformelt bruk		4
A.6 Markedsføringstiltak/presens i media lokalt		5
A.7 Besøksstall og statistikk		5
B. Forvaltning – samling		5
B.1 Forebyggende konservering		5
B.2 Katalogiserings- registreringsarbeid		6
B.3 Formidlingsforberedende samlingsarbeid		6
B.4 Tilvekst		6
B.5 Status samling		6
C. Forvaltning – bygg og anlegg		6
C.1 Større tiltak innen restaurering, vedlikehold og opprusting		6
C.2 Stell og løpende vedlikehold		6
C.3 Rapporter, vurderinger, planrevideringer		7
C.4 Eventuelt endrede avtaler, nye avtaler/bygninger		7
C.5 Ferdige prosjekter 2017		7
D. Forskning/kunnskap		7
D.1 Arbeid utført av lokale medarbeidere og utført av andre med relevans for avdelingen		7
D.2 Forskningsarbeid, skriving av fagartikler og lignende		8
D.3 Kunnskapsarbeid		8
D.4 Kompetansehevingstiltak for egne ansatte		8
E. Fornyning		8
E.1 Samarbeid internt		8
E.2 Samarbeid med andre aktører		8
E.3 Kurs, seminar, møter (deltagelse)		8
E.4 Faglig utviklingsarbeid		8
E.5 Påbegynte eller planlagte fornyings- og utviklingstiltak		9
E.6 Utfordringer		9
E.7 Privat samling på Aasli gård, i Bleikvassli?		9
F. Forvaltning – administrativt		10
F.1 Søknader om eksterne tilskudd		10
F.2 Avdelingens økonomiske situasjon		10
F.3 Museumsbutikk		10
F.4 Medarbeidere og samarbeidspartnere		10
F.5 Rullering/revidering av planer		10
G. Avsluttende kommentar		11
G.1 Oppsummering av året som har gått		11

Forord

Sommersesongen var først kald og deretter veldig varm og deretter meget regnfull. Det har vært vanskelig å få utført malevedlikehold, og det har vært svært mye gress å klippe. Det har likevel skjedd mye i løpet av museumsåret.

A. Formidling

Åpningstider på Hemnes bygdetun har vært fra kl. 10-18 tirsdag-lørdag i perioden 1. juni – 20 juli.

Åpningstider i Eldhuset på Jamtjord har vært fra kl. 11-17 mandag-fredag i 2 uker, 23. juli-27. juli og 30. juli – 3. august, hvor det også blir tilbudt opplæring i Kamkakebaking.

A.1 Utstillinger og faglig formidling i egen avdeling

Utstillinger

I år ble det lagd en tegneutstilling av tegninger hvor barn fra 12 år deltok. Temaet på konkurransen var snø, vinter, advent eller jul. Jury på 3 valgte ut de tre vinnerne.

Faglig formidling i egen avdeling

Avholdt kurs i å holde hagehøns.

Gjennom Ravn vikingelag som er ei undergruppe av Hemnes Museumslag, har vi fått opplæring i handsøm. Det sys vikingedrakter til Middelalder- og vikingedagene.

A.2 Pedagogisk virksomhet

Pedagogisk virksomhet er ett spennende felt, men det tar tid å komme i gang. Først fordi lærerne må bli bedre kjent med Hemnes Museum om hva vi kan tilby, og avdelingsleder må finne ut mer om hva det er lærerne ønsker seg. Det viser seg å være litt vanskelig å finne tidspunkt for når vi kan treffes.

Lærere som ringer og tar kontakt får et enkelt tilbud, hvor det blir steikt melkekaker på takke og så ser vi på Per Smedstua om hvordan komfort og hygiene har endret seg siden midten av 1800-tallet og frem til i dag. Dette slo godt an i år og kan sikkert videreutvikles noe.

Skoleopplegg og virksomhet rettet mot unger

Vi har hatt kyllinger i museumshagen på bygdetunet. Hønsene er skaffet til veie fordi Hemnes Museum ønsker å gi et pedagogisk tilbud til barnehager eller skoleklasser på lavere trinn. Alle forberedelsene er gjort og dette settes ut i livet i juni 2018.

Barnehagen på Bjerka har hatt 3 dager på bygdetunet. Barnehagen på Bjerka har fått lære seg å farge ull ved hjelp av solfarging.

A.3 Publikumstiltak, arrangement, o.l.

Museet tok feiring av 6. feb. på Vallaskola mellom kl. 18-21. Dagen ble feiret med kaffe og kaker.

Det har vært arr. 1 dugnad på Hemnes Bygdetun gjennom vår- og sommerhalvåret.

Det faste store utearrangementet vi satser i Hemnes på er Middelalder- og vikingedager. Både for å få vist frem gamle håndverkstradisjoner og for å få de unge engasjert i museet. I år ble det opplæring i hærkamp ved Tonje Lysfjord Sommerli fra Tromsø. Det ble svært varme dager, 27 grader på lørdag og litt svalere på søndag, men likevel kom det ca. 210 besøkende i løpet av 2 dager i juli.

Museet fikk hjelp til oppsetting av teltduker til markedsplassen av frivillige. Museumslagets undergruppe Ravn Vikingelag stilte opp og bidro til et vellykket arr.

A.4 Faglig formidling utenfor egen avdeling og publisering

Avd. leder har i år deltatt med tekster til Nordlands fylkeskommunes kulturminneplan.

A.5 Bruk av anlegg utenom åpningstider/ ikke i museets regi

Klimakonfirmantene låner uteområdet utenfor Per Smedstua og Fjøsen på bygdetunet til sitt rollespill. Museet tilbød åpent hus på søndag i Ranheimbrygga, under Båt- og fjordfestivalen.

Utleie av lokaler, bruk under festivaler, o.l.

Vannlekkasje i Per Smedstua er ikke tettet helt ennå. Radonverdier i fjøsen på bygdetunet er høyt i magasinet. Kirkebu og Per Smedstua leies ut på Hemnesberget til «Jul på Berget». I 2019 skal vi utarbeide eget bruk av Per Smedstua.

Uformelt bruk

Bygdetunet brukes mye som turområde, lekeområde og camping utenom museets åpningstid gjennom hele sommeren. Er det fint vær stopper turister for å spise matpakken i den fine museumshagen.

A.6 Markedsføringstiltak/presens i media lokalt

Avdelingsleder ble intervjuet av Radio Korgen etter Julemarkedet. Det var også ett intervju i avisa angående tegneutstillingen. I tillegg har naboungene på 10 og 12 år lagd en flott videoreportasje fra Julemarkedet. Den ble veldig fin og er publisert på mange FB-sider.

Det publiseres mer stoff enn tidligere på Facebook. Det ble lagt ut stoff om Middelalder- og vikingedagene og Julemarkedet. På reklamen om Julemarkedet hadde vi 1410 treff! Gjennom Museumslaget har det blitt lagd lokale markedsføringsplaner, én for Museumslaget og én for Hemnes Museum som vi prøver å følge opp.

A.7 Besøkstall og statistikk

Besøkstallene i år viser en stor økning fra i fjor fra 841 til 1815. Det kommer av at pga. flere arrangementer har vært holdt i fjøsen på bygdetunet.

Det ser ut til at i lokalsamfunnet er det mest som skjer i vårsesongen (mars-april). Bygdetunet må holdes åpent i sommersesongen pga. turister, og fordi det er eneste mulighet for utvendig vedlikehold og utføre den nødvendige gressklippingen i museumshagen. Det er vanskelig å få avviklet sommerferie på sommeren, uten at det går på bekostning av museumsdrifta siden det kun er én ansatt.

Antall timer med frivillig/ubetalte timer for museet og museumslaget har vært på ca. 258 timer i 2018. Dette er noe lavere enn året før som hadde ca. 347 timer. Det uberegnelige været får ta skylden for dette, fordi vi fikk bare arrangert en dugnadsettermiddag med Museumslaget.

B. Forvaltning – samling

Korgen mølle ble flyttet til bygdetunet. Bygningen er ikke tatt inn i avtalen med Hemnes kommune.

B.1 Forebyggende konservering

Jan Petter Brennsund kom fra Norsk Folkemuseum for å holde rustreningskurs. Hemnes Museum fikk gjennom kurset hjelp til å rustrense mesteparten av samlinga til amtdyrelegen Mürer.

B.2 Status samling

Rettigheter til deler av samlingen må avklares. Det gjelder både registrerte gjenstander og foto.

C. Forvaltning – bygninger og anlegg

C.1 Større tiltak innen restaurering, vedlikehold og opprusting

Det ble tilkjørt stein for å restaurere den originale utedoen på bygdetunet.

C.2 Stell og løpende vedlikehold

Har vært utført systemkontroll av Hemnes Brannvesen. Ingen avvik.

Alle storvokste trær oppå takene er nå fjernet fra torvtakene. Dette arbeidet må skje nesten årlig. Ett hull i taket på Per Smedstua og pipa ble tettet, men det viser seg at taket likevel ikke ble helt tett.

Mer hogst må utføres i den store skråningen ned mot E6. Både fordi vi ønsker å beholde utsikten, men også fordi trær og busker utgjør en brannfare for bygningene på bygdetunet.

C.3 Rapporter, vurderinger, planrevideringer

ROS-analyse ble gjort i år på de som ansees som de viktigste bygningene. Ny revisjon skal gjøres innen 1. april 2019.

C.4 Eventuelt endret avtaler, nye avtaler/bygninger

Det er behov for å revidere avtalen mellom Hemnes kommune og Helgeland Museum.

Det er fortsatt store forventninger ute blant befolkningen som ikke har blitt innfridd og særlig gjelder det ferdigstilling av Ranheimbrygga, bruk av Nordlands Avis redaksjon & trykkeri, samt Korgen mølle på bygdetunet. Mange interesser på Hemnesberget ønsker heller at Præstengbrygga bør bli en del av Hemnes Museum istedenfor Ranheimbrygga.

D. Forskning/ kunnskapsarbeid

D.1 Arbeid utført av lokale medarbeidere og arbeid utført av andre med relevans for avdelingen

Det har blitt utført mye godt arbeid fra frivillige i Ravn vikingelag, ei undergruppe i Museumslaget.

Her må jeg trekke frem håndssyng av egne klær og ett større arbeid ang. markedsføring som har blitt gjort, også med hjelp til å spre nyheter på sosiale medier.

2 ungdommer og ett barn har også brukt bygdetunet til filming i skolelekse. Dette ser det ut som at museet også kommer til få nytte av.

D.2 Forskningsarbeid, skriving av fagartikler o.l.

Ikke prioritert i år, men har startet planlegging av en bok som er tenkt utgitt i nov. 2020. Er begynt å legge inn stoff på Kulturpunkt, som er en app som forteller om kulturminner i nærområdet.

D.3 Kompetansehevingstiltak for egne ansatte

Avd. leder fikk delta og sesongmedarbeider fikk delta på rustreningskurset. Målet videre er at vi kan påta oss oppgaver i rustrening fra andre avdelinger i Helgeland Museum.

E. Fornyning

E.1 Samarbeid internt

Ønsker meg ett større fokus på samarbeid internt i forbindelse med avvikling av større arrangementer. Avdelingsleder har deltatt på JUL på Stenneset i Rana for å gi en hjelpende hånd. Har fått hjelp fra Rana Museum, Avdeling Nesna og administrasjonen for å ha museumsvakter under «Jul på Berget», da det kolliderte med eget arrangement, «Julemarked på bygdetunet».

E.2 Samarbeid med andre aktører

Det er blitt ett godt samarbeid mellom Hemnes Museumslag og Hemnes Museum. Dette vil videreutvikles fremover.

Okstindene kultur og naturpark i Hemnes har tilbudt museet kurs og ønsker museet som nettverkspartner. Museet ønsker etter hvert kunne bidra som foredragsholder, eller guide i Okstindene kultur og naturpark.

E.3 Påbegynte eller planlagte fornyings- og utviklingstiltak

Målet for Hemnes museum er å få til et aktivt museum med tilbud til alle aldersklasser.

Mattradisjoner er noe vi satser på i fremtiden.

Man drøfter om høns, kaniner, gjess og villsau vil kunne gi liv til museumsgården og få de yngste til å komme. Krever ett godt husdyrgjerde. Satser på at ulike arrangement for barn og ungdommer i Ravn vikingelag drar med seg flere ungdommer på sikt. Her er Middelalder- og vikingedagene med markedet et sentralt virkemiddel.

Julemarkedet på Bjerka var i år en kjempe suksess. Fikk ca 675 besøkende mot ca 150 tidligere år.

Ønsker å satse på videreutvikling av dette arr.

Er i gang med å samle inn gamle hageplanter fra Hemnes, som vil bli vist frem på bygdetunet. Dette arbeidet fortsetter.

E.6 Utfordringer

Originalmaterialet av fotomaterialer ligger innelåst i det gamle bankhvelvet i kommunehuset. Muset har ansvar for samlingen men ikke adgang til den. Her må vi få ny avtale.

E.7 Privat samling i Bleikvasslia på Aasli gård - en spesiell utfordring

Det er behov for å avklare ansvar og tilgang til Aasli gård.

F. Forvaltning - administrativt

F.1 Søknader om eksterne tilskudd

Hemnes Museum søkte tilskudd til Hemnes kommune for en satsing mot barn og unge, menn fikk avslag. Vi deltok i utforming av søknad til Kulturrådet om forskning i museer, men vi fikk avslag.

F.2 Avdelingens økonomiske situasjon

Etter å ha sett over antall kvadratmeter med bygningsmasse i museet, så er det innlysende at det er avsatt altfor lite midler til å holde alle anlegg vedlike.

Etter at forsikringer, lønn til ansatt og sesongarbeidere, strømregning, alarmkostnader og årlig brannkontroller, annonser, reisekostnader er betalt så sitter avdelingen igjen med til vedlikehold av i alt 2220 m2.

F.3 Rullering/ revidering av planer:

Arkivplan (intern Hemnes Museum/bedriftsarkiv)

Brannvernforebygging (el-kontroll, alarmkontroll, fysiske tiltak)

Digitaliserings plan intern (glassplater, foto)

Fagplan Formidling (pedagogiske opplegg, utvikle foredrag, utstillingsplan, guide, delplan for arbeid med bygningshistorie, annen historie)

Fagplan Samling (drift; katalogisering/gjenfinning), Samlingsforvaltningsplan; (sikring, bevaring, konservering og utvikling)

Fagplan Bygg (vedlikeholdsplan, utvikling av anlegg, sikringsplan bygg, tilrettelegge for funksjonshemmede)

Fagplan forskning og utvikling (kompetanseutvikling, publikasjoner)

HMS-plan (ansatte og publikum)

Haccp-internkontroll lokal mat (mattrygghet)

Innsamlingsplan (foto, privatarkiv, gjenstander)

Kommunal Museumsplan for Helgeland Museum avd. Hemnes (ønskes)

Kulturminneplan Fylke og Hemnes Kommune (ferdig i 2019)

Kulturvernplan Hemnes Kommune (ferdig i 2021)

Markedsføringsplan (lokalt) (oversikt over fotobehov)

Personalpolitisk plan (organisasjonsutvikling)

Publiseringsplan (DigitaltMuseum, K-punkt)

ROS-analyse med handlingsplan

Restverdisikring ved brann (ønskes)

Sesongmedarbeidere, frivillige og Museumslaget – hvordan ta vare på disse best mulig
Vaskeplan (lokalt)
Vernerunde/verneplan
Økonomiplan/budsjett
Årsplan

G. Avsluttende kommentar

G.1 Oppsummering av året som har gått

Museumsarbeidet er krevende med sparsommelig med driftsmidler. Folk flest skjønner jo ikke at museet må være forsiktig med de midlene som er tilgjengelig og som oftest dukker det opp uventede problemer/utgifter som gjør at de planene som er lagt støtt og stadig må endres og settes på vent pga. for eks. en taklekkasje.

Ønskelig er at det blir gitt en form for «bunnhjelp» for å øke inntjeningen på hvert anlegg, med for eks. å få opp en museumsbutikk, og får tilrettelagt i magasinet i fjøsen for helårsbruk.

Tilbud med baking i Eldhuset på Jamtjord er det lavt publikumsbesøk og bør tenkes nytt.

Museet konkurrerer med mange når det gjelder å finne tid og rom til museale aktiviteter med festivaler og andre faste arrangement i Hemnes kommune. Men det som er den største utfordringen er at vi har såpass sterk konkurranse om de frivillige kreftene! Hemnes Museum rekrutterer nå litt fra nabokommunene, Rana, Vefsn og Leirfjord!